

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Наказ начальника обласної
військової адміністрації
13.12.2024 № 273/2024-н**

**ЦІЛЬОВА СОЦІАЛЬНА ПРОГРАМА
утвердження української національної та громадянської ідентичності
у Хмельницькій області
на 2025-2030 роки**

ПАСПОРТ ПРОГРАМИ

1	Ініціатор розроблення програми	Хмельницька обласна військова адміністрація
2	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення програми	Постанова Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2023 року № 1322 “Про Стратегію утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року”
3	Розробник програми	Управління молоді, фізичної культури і спорту Хмельницької обласної військової адміністрації
4	Відповідальний виконавець програми	Управління молоді, фізичної культури і спорту Хмельницької обласної військової адміністрації
5	Учасники програми	Управління молоді, фізичної культури і спорту, департаменти освіти та науки, інформаційної діяльності культури, національностей та релігій Хмельницької обласної військової адміністрації, Державний архів області, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, обласний центр краєзнавства, туризму та екологічного виховання учнівської молоді, виконавчі органи місцевого самоврядування, заклади освіти області, інститути громадянського суспільства
5	Термін реалізації програми	2025-2030 роки
6	Джерела фінансових ресурсів, необхідних для реалізації програми	Кошти місцевих бюджетів, інші джерела, не заборонені законом

1. Загальні положення

Цільова соціальна програма утвердження української національної та громадянської ідентичності у Хмельницькій області на 2024-2030 роки (далі – Програма) базується на основі суспільно-державних (національних) цінностей (самобутність, воля, соборність, гідність), на прикладах героїчної боротьби Українського народу за утвердження суверенітету власної держави, ідеалів свободи, соборності, поваги до Конституції і законів України, соціальної активності та відповідальності за доручені державні та громадські справи, готовності до виконання обов’язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України.

Програмою передбачено забезпечення комплексної системної і цілеспрямованої діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, громадських організацій, закладів освіти, культури Хмельниччини щодо формування високої патріотичної свідомості, почуття вірності, любові до Батьківщини, турботи про благо свого народу, готовності до виконання громадянського і конституційного обов’язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України.

Програму розроблено відповідно до положень Конституції України, законів України “Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності”, “Про національну безпеку України”, “Про освіту”, “Про основи національного спротиву”, “Про забезпечення функціонування української мови як державної”, “Про закордонних українців”, “Про волонтерську діяльність”, “Про правовий статус та вшанування пам’яті борців за незалежність України у XX столітті”, “Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки”, “Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії”, “Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років”, постанови Верховної Ради України від 12 травня 2015 року № 373-VIII “Про вшанування героїв АТО та вдосконалення національно-патріотичного виховання дітей та молоді”, указів Президента України від 27 вересня 2021 р. № 487 “Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки”, від 28 грудня 2021 року № 685 “Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 року “Про Стратегію інформаційної безпеки”, розпоряджень Кабінету Міністрів України від 03 жовтня 2018 року № 710 “Про схвалення Концепції розвитку громадянської освіти в Україні”, від 17 липня 2019 року № 596 “Про схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 року “Сильна мова – успішна держава” та інших нормативно-правових актів.

Програма визначає напрями, цілі та основні завдання, що стоять перед державою, а також очікувані результати, механізми, конкретизує шляхи, механізми та основні заходи з реалізації стратегічних завдань, їх виконавців, прогнозовані обсяги фінансового забезпечення.

2. Визначення проблемних питань, на розв’язання яких спрямовано Програму

Оптимальний варіант розв’язання проблеми ґрунтується на основі принципів відкритості, рівності можливостей, реалістичності Програми, дієвому та відповідальному підході до здійснення її заходів, а також безпосередньому залученні населення області до її виконання незалежно від політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак.

Основними проблемами (викликами і загрозами) є:

відсутність механізму та системних підходів щодо підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

наявність деструктивного впливу на українське суспільство імперського, колоніального і комуністичного тоталітарного режимів;

недостатній рівень медіаграмотності (медіакультури), зокрема в умовах стрімкого розвитку цифрових технологій;

недостатня кількість цифрового та культурного українськомовного продукту для різних вікових категорій та цільових груп;

відсутність єдиної державної інформаційно-просвітницької політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності; відсутність механізмів та системних підходів щодо підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, які також зможуть бути залучені до процесів реінтеграції населення тимчасово окупованої території;

відсутність системного характеру військово-патріотичного виховання населення всіх вікових категорій, як наслідок – формування системи під впливом деструктивних внутрішніх і зовнішніх факторів, у тому числі держави-агресора;

відсутність програм підвищення кваліфікації, які б давали змогу закладам освіти, установам, що провадять освітню діяльність, забезпечити підготовку фахівців, орієнтованих на вимоги воєнного стану, перспективи післявоєнної відбудови країни та її європейської інтеграції, здатних пропагувати єдині проукраїнські наративи.

Наразі існує нагальна потреба у здійсненні комплексу заходів, спрямованих на подолання постколоніальних та посттоталітарних деструктивних наслідків у свідомості населення України та створення цілісного українськомовного простору, зокрема шляхом створення нового цифрового та культурного українськомовного продукту для різних вікових категорій та цільових груп. Програма потребує міжгалузевої взаємодії та повинна передбачати заходи з урахуванням таких вікових категорій: діти (6-14 років), молодь (14-35 років), населення від 35 років.

Застосування програмного методу дасть змогу впроваджувати заходи державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності на національному та регіональному рівні, зокрема у сферах освіти і науки, молодіжної та соціальної політики, культури і мистецтв, реклами, відновлення та збереження національної пам'яті, краєзнавства, туризму, охорони навколишнього природного середовища, фізичної культури і спорту, профорієнтації на військові спеціальності, цивільної оборони та цивільного захисту, безпеки і оборони України, розвитку зв'язків із закордонними українцями.

3. Мета Програми

Мета Програми – створення сприятливих умов та налагодження міжгалузевої взаємодії на обласному рівні для реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності шляхом національно-патріотичного, військово-патріотичного виховання, громадянської освіти населення України, популяризації суспільно-державних (національних) цінностей України (самобутність, соборність, воля, гідність) та формування на їх основі української національної та громадянської ідентичності.

4. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, строки та етапи виконання Програми

Вибір шляхів та засобів розв'язання зазначених проблем зумовлюється процесом консолідації та розвитку українського суспільства, сучасними викликами, що стоять перед Україною і вимагають подальшого вдосконалення утвердження української національної та громадянської ідентичності шляхом комплексного вирішення проблемних питань, зокрема в культурній, освітній, соціальній сфері та сфері безпеки і оборони України.

Досягнення поставленої мети можливе лише шляхом здійснення комплексних заходів, зокрема створення правових, фінансових та організаційних умов для формування та утвердження української національної та громадянської ідентичності, шляхом розроблення та затвердження Програми. Реалізацію Програми передбачено на 2025-2030 роки.

5. Завдання Програми та результативні показники

Основними завданнями Програми є:

формування української громадянської ідентичності у населення на основі суспільно-державних (національних) цінностей;

сприяння створенню, поширенню та популяризації українського наративу;

сприяння створенню, виробництву та поширенню українськомовного інформаційного та культурного продукту, підвищення рівня його споживання шляхом формування єдиної державної інформаційно-просвітницької політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

підготовка та поширення інформаційних матеріалів щодо розвінчування наративів та міфів, створених державою-агресором;

популяризація історії України, зокрема боротьби українського народу за самовизначення і творення власної держави, видатних особистостей українського державотворення, ветеранів війни, Захисників та Захисниць України, які полягли в боротьбі за захист незалежності та територіальної цілісності України, українців, досягнення яких увійшли до світової історії;

сприяння утвердженню сімейних цінностей та активне залучення сім'ї до формування української національної та громадянської ідентичності;

формування української національної та громадянської ідентичності у громадян України, які проживають за кордоном та на тимчасово окупованій території, а також прилеглих до них територіях;

реінтеграція та адаптація населення, яке проживало на тимчасово окупованій території;

популяризація та збереження культурної спадщини та культурних цінностей України;

формування усвідомленого та відповідального ставлення населення до питань надання домедичної допомоги особам у невідкладних станах;

популяризація військової служби, діяльності сил безпеки і оборони України та військової історії;

підготовка громадян України до національного спротиву, їх залучення до сприяння безпеці і обороні України;

залучення військовослужбовців, ветеранів війни до освітньої діяльності з початкової та базової військової підготовки, організації та виконання програм, реалізації проєктів та здійснення заходів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності.

Перелік напрямів діяльності та заходів із визначенням шляхів їх реалізації та джерел фінансування наведено у додатку до Програми.

6. Очікувані результати виконання Програми

Очікуваними результатами виконання Програми є:

охоплення 20 відсотків населення заходами та проєктами у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

збільшення частки громадян, які за даними соціологічних опитувань, пишуться своїм українським походженням та/або громадянством (до 75%);

зростання частки громадян, які за даними соціологічних опитувань, готові захищати незалежність та територіальну цілісність України із зброєю в руках;

зростання частки громадян, які за даними соціологічних опитувань, володіють і спілкуються українською мовою у повсякденному житті (до 80%);

підвищення рівня медіакультури та медіаграмотності населення;

щорічне збільшення кількості реалізованих проєктів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, підтриманих органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування;

збільшення кількості громадян, інститутів громадянського суспільства, міжнародних організацій та представників бізнесу, залучених органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування до процесу формування та реалізації державної політики, прийняття управлінських рішень у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

збільшення кількості фахівців у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, яких залучено до здійснення заходів з формальної та неформальної освіти.

7. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Координація та контроль за ходом виконання Програми покладається на управління молоді, фізичної культури і спорту Хмельницької обласної військової адміністрації, яке систематично здійснює обґрунтовану оцінку результатів виконання Програми, у разі потреби розробляє пропозиції щодо доцільності продовження, внесення додаткових заходів, завдань, обсягів і джерел фінансування, переліку виконавців, строків виконання Програми тощо.

Управління молоді, фізичної культури і спорту Хмельницької обласної військової адміністрації після завершення бюджетного періоду та закінчення визначеного терміну дії Програми подає на розгляд уповноваженому органу підсумковий звіт про результати її виконання.

8. Фінансове забезпечення Програми

Обсяг видатків, необхідних для виконання Програми, визначається щороку з урахуванням можливостей обласного бюджету на відповідний рік.

Фінансове забезпечення заходів, передбачених цією Програмою, здійснюватиметься відповідно до вимог законодавства у межах видатків, передбачених в місцевих бюджетах та інших джерелах, не заборонених законом, для її реалізації на відповідний рік, і може коригуватися під час його виконання.

Начальник управління молоді,
фізичної культури і спорту обласної
військової адміністрації

Наталія ТОМУСЯК